

Dialectica ſeu logica no
ua Venerabilis Eremitæ Ræmundi Lulli diligenter repo-
ſita: reſtitutis quæ nuper fuerant ſublata.
Et additis Tractatu de inuentione medii. Item Tractatu
de conuerſione ſubiecti & prædicati per medium per M.
Bernardum Lauinhetam.

Venũdatur in edibus
Jodoci Badij.

Deus cũ tua summa pfectiõe incipit logica breuis & noua.

Ogica ẽ ars qua verũ & falsum rationando cognoscunt & argumentatiue discernunt. In logica cõsiderant tria inter alia .s. terminus ꝓpositio & argumẽtũ. Termin⁹ est dictio significatiua ex qua ꝓpositio constituit: vel cõstitui põt: sicut bonitas, magnitudo &c. deus angel⁹ &c. iustitia prudẽtia &c. Auaritia gula &c. Termin⁹ ẽ duplex .s. cõis & discretus. Cõmunis est ille q significat vel significare põt multa sub vna impositiõe sicut hõ, aĩal & similia. Discret⁹ est ille q significat vel significare põt vnum sub vna ĩpositiõe vt Iesus Christ⁹ Maria &c. Quidã termini dicunt signa vniuersalia & qdã particularia. Signa vniuersalia affirmatia sunt vt oĩs quilibet vterqꝫ quocũqꝫ vbicũqꝫ semp. Negatia nullus, nemo, neuter, nunq̃, nusq̃ &c. Signa pticularia sunt vt aliquis qdam: alter: aliqñ: alicubi &c. In ꝓpositione qdã termin⁹ est subiectũ ali⁹ pdicatũ ali⁹ copula. Copula est prima psona scda vel tertia singularis vel pluralis indicatiua explicita vel implicita huius verbi sum es fui. Subiectũ est termin⁹ q est añ copulã vt bonitas est ens: li bonitas est subiectũ &c. Prędicatũ est ille termin⁹ q post copulã stat & dicit de termino stante ante copulam .s. de subiecto vt bonitas est magna, iste termin⁹ magna est pdicatũ. Signa aũt vniuersalia: & pticularia supradicta nõ q̃ sunt subiectũ nec prędicatum, De Propositione.

Ropositio est oro cõstituta ex terminis significãs aliqd eẽ vel nõ eẽ, vt bonitas est magna, auaritia nõ est bona. Propositio ẽ duplex .s. vera & falsa ꝓpositio vera ẽ illa q̃ significat sicut ẽ vt iustitia ẽ virt⁹. ꝓpositio falsa est q̃ sicut ipsa significat non est: vt bonitas ẽ ma

la.hō nō ē ens &c.Propō dr̄ duob⁹ mōis:qdā ē cathegorica alia est hypothetica.Propositio cathegorica ē vna oratio ī qua est subiectū & prædicatū & copula: vt bonitas est ama bilis:deus est æternus:fides est magna virtus: auaritia est mala.Propositio cathegorica est quadruplex.s.vniuersalis particularis indefinita & singularis.Vniuersalis est illa cu ius subiectum est termin⁹ cōmunis additus signo vniuer salí,vt omnis lapis est sensualis:oīs potestas est bona &c. Propositio particularis est illa cuius subiectū est terminus cōmunis addit⁹ signo particulari:vt quędā bonitas est ma gnitudo:aliqua virtus est sensualis. Propositio indefinita est illa cui⁹ subiectum est terminus cōis sine signo: vt boni tas ē potēs,hō est creat⁹ &c.Propositio singularis ē illa cu ius subiectū est termin⁹ discret⁹ vel termin⁹ cōis iunct⁹ ꝑ nomini demōstratiuo.exemplū primi:vt Iesus Christus ē Deus & homo:Bernadus est scholaris.Exemplū secūdi:vt iste homo est theologus.Item propositio cathegorica ē du plex.s.affirmatiua & negatiua.Affirmatiua est illa cui⁹ ꝑ̄dicatū subiecto atribuit̄ vel attribui videt̄. vt hō est crea tus,homo est rationalis.Negatiua est illa cuius ꝑ̄dicatū a subiecto remouetur vel remoueri videtur:vt homo nō est lapis,homo nō est plāta &c.Logicus vtitur tribus petitio nibus in propositione.s.quæ,qualis, quanta.ꝑ lȳ quæ quæ rit vtrū ꝓpositio ē cathegorica an hypothetica. Per quāta petit̄ si est vniuersalis particularis indefinita an singularis Per qualis autem an est affirmatiua an negatiua. Quædā propositiones cū aliis concordāt tribus modis: vno modo quādo sunt eiusdē quātitatis vel qualitatis:vt si vna ē vni uersalis ꝙ alia sit vniuersalis &c.vel si vna est affirmatiua ꝙ alia sit affirmatiua.& sic de negatiua.Secūdo modo quā do habēt simile subiectum vel prædicatum: vt bonitas est durās,magnitudo est durās &c. Tertio modo quādo sunt similes in subiecto & pręđicato:vt bonitas est magna:boni tas non est magna:& sic de aliis.

De Conuersione.

De Conuersione.

Onuersio est mutatio subiecti in pdicatū & econ uerso. Logicus facit duas cōuersiones, vna dr̄ simplex alia p accidēs. Simplex conuersio est mutatio subiecti in pdicatū & ecouerso remanentibus in vtraq; ppositione eadē q̄titate & qualitate. Vt nulla bonitas ē odibilis. Conuertit̄ sic. nullū odibile ē bonitas. similiter q̄dam bonitas est magnitudo cōuertit̄ sic: q̄dā magnitudo est bonitas. p istā cōuersionē cōuertunt̄ vl'is negatiua & pticularis affirmatiua. Cōuersio p accidēs est mutatio subiecti in pdicatū & ecōuerso remanēte ī vtraq; eadē qualitate & variata q̄titate. vt oē sensuale ē differēs: cōuertit̄, quoddā differēs est sensuale. Silr̄ nullū aīal est lapis cōuertit̄ q̄dā lapis nō est aīal &c. Per istā cōuersionē conuertunt̄ vniuersalis affirmatiua & negatia & sic cōuertit̄ pticularis affirmatiua silr̄ indefinita & singularis secūdū suū modū. De particulari negatiua nō fit proprie cōuersio eo q̄ propositio vera posset cōuerti in falsam: vt si quoddā aīal nō est hō: cōuerteret̄ q̄dā hō nō est aīal: falsa esset: & eodem mō pōt dici de aliis similibus. Vide uersus. Feci simpliciter conuertitur eua per acci.

De Oppositionibus.

N ppositionib⁹ q̄ cōcordāt in simili subiecto & pdicato fiūt quatuor oppositiōes. s. cōtraria cōtradictoria subcōtraria & subalterna Cōtrarie opposita sunt vniuersalis affirmatia & vniuersalis negatiua cōcordātes in subiecto & pdicato. vt dicēdo oīs bonitas ē magna nulla bonitas est magna, & sic de aliis. Contradictorie opposita sunt vniuersalis negatia & particularis affirmatiua vel vniuersalis affirmatiua & particularis negatiua. &c. De primo sic nulla bonitas est magna quędam bonitas est magna. De secundo sic. oīs bonitas est magna: q̄dā bonitas nō est magna &c. Subalternę sunt vniuersalis affirmatiua & particularis affirmatiua: vel vniuersalis negatiua:

& particularis negatiua. De prio sic. oīs bonitas est magna quædam bonitas est magna. De secūdo sic, nulla bonitas ē magna q̄dā bonitas nō est magna & sic de aliis. Subcōtrariæ sunt particularis affirmatiua & particularis negatiua cōcordātes in subiecto & p̄dicato: dicēdo sic, q̄dam bonitas ē magna q̄dā bonitas nō est magna. & sic de aliis velut patet in sequenti figura. & sicut dicit̄ de particulari ita pōt dici de infinita & singulari.

Extrema p̄positiōis cathegoricę sunt subiectum & p̄dicatum. Cathegorica est duplex quædam est de disiūcto extremo: alia de copulato extrēo. Illa cathegorica ē de disiūcto extremo in cuius subiecto vel p̄dicato ponit̄ disiūctiua cōiūctio vt bonitas vel magnitudo ē p se magna &c. vel dicēdo sic. hō est aīal vel lapis. Illa cathegorica ē de copulato extremo in c⁹ subiecto vel p̄dicato ē copulatiua cōiūctio vt bonitas & magnitudo sūt amabiles: vel dicēdo sic bonitas ē magna & potēs Et aliq̄n est cathegorica de vtroq̄ extremo disiūcto vel copulato: & aliq̄n de vno extremo disiūcto & altero copulato. Cōtradictio ē affirmatio: & ei⁹ cōtradictoriū negatio ad idē secūdū idē sil'r & in eodē tpe p̄dicatæ.

Oīs hō ē animal.	contrarię	Null⁹ hō est aīal.
subalternę	contradictorię / contradictorię	subalternę
quidā hō est aīal.	subcōtrarię	quidā hō nō ē aīal.

De materia propositionis.

Ateria ē triplex naturalis cōtingēs & remota. naturalis est illa in qua p̄dicatū est de essentia subiecti vel p̄priū eius vt hō est aīal hō est risibilis. Ma

teria contingens est illa in qua prædicatum potest adesse vel abesse pter subiecti corruptionē vt hō est alb⁹. Materia remota est illa in qua pdicatū nō pōt couenire subiecto vt homo est asinus.

De legibus.

Lex cōtrariarū talis ē q̄ ī nulla materia p̄nt simul esse verę: falsę tñ in materia cōtingēti. Lex subcō trariarū talis ē q̄ in nulla materia pñt simul esse falsę: verę aūt in materia cōtingēti. Lex cōtradictoriarū talis ē q̄ in nulla materia possunt simul eē verę vel falsæ. Lex subalternarū talis est q̄ si vniuersalis ē vera & ei⁹ particularis non tñ ecōtrario: nisi in materia naturali vel remota.

De Propositione hypothetica.

Propō hypothetica ē ōrō ī qua duę cathegoricæ p cōiūctionē ad inuicē vniunt: vt bonitas ē magna & magnitudo ē bona &c. Propō hypothetica est septuplex copulatiua disiunctiua cōditionalis rōnalis temporalis & localis. Copulatiua ē illa hypothetica ī qua sunt duę cathegoricę cōiūctę p cōiūctionē copulatiuā vt bonitas ē magna: & differētia est cōcordās &c. Disiūctiua est illa hypothetica in qua sunt duę cathegoricę cōiūctę p coniūctionē disiūctiuā vt homo est aīal vel leo est sensibilis &c. Cōditionalis ē illa hypothetica in q̄ sunt duę cathegoricæ cōiūctę p hanc dictionē si vt si duratio ē potēs ptās ē durās &c. Rōnalis ē illa hypothetica in qua sunt duę cathegoricę cōiūctę p has cōiūctiōes igit̄, vel, ergo, vt sapiētia ē amabilis igit̄ bonitas est potēs &c. Tēporalis hypothetica ē in qua sūt duę cathegoricę cōiūctę cū aduerbio tpali vt bonitas est magna qñ magnitudo est bona &c. Localis ē illa hypothetica ī qua sunt duę cathegoricę cōiūctę cū aliquo aduerbio locali vt virt⁹ ē vbi iustitia ē &c. ¶ Ad hoc q̄ copulatia sit vera reqrit̄ q̄ ambę ei⁹ cathegoricę sint verę sed qñ aliq̄ cathegoricaꝝ ē falsa tūc ipa ē falsa vt dicēdo hō est aīal & hō ē capra & ideo df: copulatia p vna pte falsa tota falsa

Ad hoc ꝙ disiūctiua sit vera sufficit aliquā suarū cathegoricarū esse verā: vt dicendo bonitas est virtuosa, vel homo nō est aīal &c. Et ideo dicitur: disiunctiua vna parte vera, tota vera. Sed ad hoc ꝙ disiunctiua sit falsa oportet ꝙ ambę suæ cathegoricæ sint falsę: vt dicendo homo est irrationalis: vel lapis est animal &c. Ad veritatē cōditionalis requiritur ꝙ antecedēs nequeat stare sine cōsequēti: vt tu es hō ergo tu es ens. Ad cui⁹ cognitionē habendā cōsideret si oppositū cōsequentis repugnat antecedēti. Ad falsitatē vero requirit ꝙ antecedēs possit stare sine consequente: quod etiā poterit videri cōsiderādo ꝙ oppositū cōsequētis nō repugnat antecedēti &c. ❡Oīs ꝓpositio ē necessaria, possibilis, impossibilis, vel cōtingens. Necessaria illa q̄ sic est vera ꝙ nullo modo pōt esse falsa: vt dicēdo, deus est bonus magnus & æternus: homo est animal &c. Possibilis est illa quę pōt eē vel nō esse: vt hō erit scholaris: hō nō erit cerdo &c. Sed qn̄ illd̄ qdē poterat eē & nō eē: est cōtingēs: vt galcerādus est scholaris: vel ipe est lusor &c. Impossibilis est illa q̄ significat rem q̄ nullo mō potest esse: vt homo est irrationalis: homo non est animal. &c. De suppositionibus.

Suppositio est acceptio termini pro re vniuersali vel singulari: & est triplex: videlicet simplex, ꝑsonalis, & materialis. Simplex est acceptio termini pro re vniuersali: vt hō est species. Personalis ē acceptio termini pro re singulari: vt hō currit. Materialis est acceptio termini ꝑ re materialiter capta: vt hō est dictio dissyllaba.

De ampliationibus.

Ampliatio ē statio termini cōis ꝑ diuersis tpib⁹ de qua danē regulæ. Prima est ꝙ in oī ꝓpositione in qua ponit verbū p̄teriti pfecti vel participiū: termin⁹ p̄cedēs ampliat ꝑ eo qd̄ ē vel fuit: vt virgo fuit meretrix. Secūda regula in oī ꝓpositiōe in qua ponit verbū vel pticipiū futuri tpis termin⁹ p̄cedēs stat ꝑ eo qd̄ est vel erit vt senex erit puer. Tertia regula ē: oīs termin⁹ in ꝓpositio

ne posit⁹ respectu hui⁹ verbi pōt vl'ei⁹ pticipii stat pro qđ est vel esse pōt: vt albū potest esse nigrū. ¶ De restrictione.
¶ Restrictio est statio termini in ppositiōe p paucioribus significatis q̄ ei⁹ requirat natura: vt oīs homo albus currit.

De prædicabilibus & prædicamentis.

Quinq̧ sunt pdicabilia. s. gen⁹, species, differentia, proprium, & accidens. Genus est qđ pdicatur de pluribus differētibus specie. Species est ens quod prędicatur de pluribus differentibus numero. Differētia est ens per quod quędā ab aliis differunt. Propriū est id qđ vni cōuenit & alteri nō: vt homini conuenit q̧ sit risibilis cani q̧ latrabilis &c: Accidēs ē ens qđ nec p se nec ī se existere pōt. ¶ Prædicamēta sunt decē. s. substātia, quātitas, qualitas, relatio, actio, passio, situs, quādo, vbi, habitus. Substātia est id cui proprie cōpetit esse & existere p se. Quātitas est ens mēsuratiuū substātię. Qualitas est secūdū quā quales esse dicimur. Actio est actus secūdū quē agere dicimur. Passio est id secundū quod pati dicimur. Relatio est id quo vnū refertur ad aliud. Situs est habitudo rei situātis ad rē situatā. Quādo est duratio secundū pmanentiā rei. Vbi ē habitudo rei vbificātis ad rē vbificatā. Habitus est habitudo rei habituātis ad rē habituatā. Prædicamētū est ordinatio terminorū scđm sub & supra: vt patet ī sequēti figura.

	Substantia.	
Corporea		Incorporea.
	Corpus.	
Animatū.		Inanimatū.
	Corpus aīatum.	
Sensibile		Insensibile.
	Animal.	
Rationale.		Irrationale.
	Homo.	
Sortes.	Christus.	Plato.

Sicut est facta ista arbor in pdicamēto substātię ita pōt fieri in aliis prędicamentis, propter hoc vt appareant ad sensum ea quæ sunt superiora & inferiora in quolibet prædicamento: vt per talem cognitionem melius possit hō rerū veritates ingrere: & eas facilius inuenire. De argumēto.

Rgumētū est sermonū aggregatio ex qb⁹ alii sermões sequūt: vt bonitas ē: ergo aliqd ē. Argumētū ē tota orō ex antecedēte & cōsequēte cōposita.

¶Argumētum habet quatuor species scilicet syllogismū inductionem, enthymema, & exemplum.

¶Probatio ē argumētū i quo veritas ē apparēs: & pōt fieri trib⁹ modis. s. authoritate, necessaria rōne & demōstratōe

¶Demōstratio est manifestatio alicuius ignoti p aliqd notū vel minus noti p magis notū, Et pōt fieri tribus modis: scilicet p quid: p quia & p ęquiparātiā. Demonstratio p qd est qñ effectus demonstrat̄ p causam: vel inferius seu posterius per superi⁹ siue pri⁹. Demōstratio p qa est qñ p et effectū causa demonstratur: vel quando per inferius seu posterius demōstrat̄ superins vel prius. Demōstratio p æquiparantiā est quādo aliqd æquale ignotū vel ęquale minus notū demonstrat̄ p ęquale magis notū: & hæc est magis bona & magis necessaria probatio q̄ duæ prædictæ: quoniā per ipsam altiora demonstrantur. De syllogismo.

Yllogismus est argumētatio in qua ex duab⁹ præmissis propositionib⁹ in debito mō & figura ordinatis sequit̄ cōclusio. Syllogism⁹ in se debet habere duas p̄missas & vnā cōclusionē: vt dicēdo sic, omē bonū est amabile: oīs virtus ē bona: ergo oīs virtus ē amabilis: & istarū duarū pręmissarū: Prima dicit̄ maior: secūda minor & ista quæ sequitur ex ipsis vocat̄ conclusio. Tres termini sunt necessarii ad faciēdū syllogismū: quorū vnus dicitur mediū: alius maior extremitas: ali⁹ minor extremitas. Mediū est ille terminus q ponit̄ bis ante conclusionē: scilicet semel in p̄missa maiori: & semel in minori. Maior extremitas

ē ille termin⁹ q cū medio facit primā ppositionē. Minor extremitas ē ille termin⁹ q cū medio facit secundam propositionē. Medium nunq̄ debet poni in cōlusione: sed ipsa debet fieri ex maiori extremitate & minori. Et omnia ista patēt in syllogismo prædicto. Et est notandū ꝙ quædā ē conclusio directa: & q̄dā indirecta. Cōclusio directa ē illa ī qua maior extremitas p̄dicaẗ de minori. Cōclusio indirecta ē illa in qua minor extremitas p̄dicaẗ de maiori. ¶ Etiā ē notādū ꝙ oīs bonus syllogism⁹ debet esse in figura: & in modo. Figura est debita ordinatio terminorū in subiiciēdo & p̄dicando. Figurę syllogismorū sunt tres: & q̄libet habet suos modos. Modus est debita ordinatio ppositionū in quātitate & qualitate. In modis figurarū sunt istę vocales. a. e. i. o A est vniuersalis affirmatiua. E ē vniuersalis negatiua. I ē particularis affirmatiua. O est particularis negatiua. vnde versus. Asserit. A. negat. E. sunt vniuersaliter ambę. Asserit. I: negat. O: sed particulariter ambo. Cōditiones generales ad oēs figuras sunt quinq̄. Prima ꝙ in oī syllogismo aliqua præmissarū sit vniuersalis. Secūda. ꝙ in omni syllogismo aliqua præmissarum sit affirmatiua. Tertia. ꝙ si aliqua præmissarum sit particularis cōclusio sit particularis sed non ecōuerso. Quarta. ꝙ si cōclusio est negatiua ꝙ aliqua præmissarum est negatiua: & ecōuerso. Propter quod est notandum ꝙ in syllogismo ex puris negatiuis & puris particularibus nihil sequiẗ. Quinta. ꝙ in nulla figura medium ponatur in conclusione.

De prima figura.

Prima figura ē illa ī qua termin⁹ q ē subiectū in p̄missa maiori: ē p̄dicatū in minori: vt dicēdo, oīne bonū est verū: duratio est bona: ergo duratio ē vera. & habet quatuor modos directe cōcludentes: & qnq̄ indirecte cōcludētes: quatuor primi sunt: qui significanẗ per istas dictiōes. Barbara, Celarēt, Darii, Ferio. Prim⁹ modus cōstat ex p̄missis. a. cōcludentibus a. vt sic, oīne bonum est durans: omnis magnitudo est bona: ergo oīs magnitudo ē

durans &c. Secũdus modus it ex maiori p̃missa a & minori concludẽtibus e vt sic. nullũ malũ est amabile q̃e vitium est malũ ergo nullũ vitiũ ẽ amabile. ¶ Terti⁹ modus fit ex maiori a. & minori i cõcludertibus i. vt omnis ptãs est itelligibilis: de⁹ est ptãs igit̃ de⁹ est itelligibilis. ¶ Quart⁹ modus fit ex maiori e & minori i concludentib⁹ o vt nullũ spirituale ẽ visibile qdã angel⁹ est sp̃ualis ergo qdã angel⁹ nõ est visibilis. ¶ Quinq; aũt modi indirecte cõcludentes sunt q significant̃ p istas dictiões. Baralipton. Celãtes. Dabitis. Fapesmo. Frisesomorũ. Baraliptõ cõstat ex maiori a & minori a concludentibus i vt oẽ bonũ est positiuũ qcqd de⁹ facit est bonũ ergo positiuũ facit de⁹. Celantes constat ex maiori e & minori a concludentibus e vt nullũ virtuosum est vitiosum omnis gloria ẽ virtuosa: ergo nullum vitiosum est gloria. Dabitis constat ex maiori a & minori i concludẽtibus i: vt omne ens est intelligibile quoddam particulare est ens: ergo quoddã intelligibile est particulare. Fapesmo cõstat ex maiori a & minori e cõcludentib⁹ o: vt oĩa noua placẽt nullũ antiquũ est nouũ: ergo quoddã placidũ nõ est antiquũ. Frisesomorũ cõstat ex maiori i & minori e concludẽtibus o: vt qdã hõ est seruitor dei: null⁹ asin⁹ est hõ: ergo qdã seruitor dei non est asinus. Cõditiões prĩę figurę sunt duę. Prima q̃ in ipsa cõcludit̃ oẽ genus ꝓpositionũ scilicet vniuersalis affirmatiua & negatiua & particularis affirmatiua & negatiua. Secũda q̃ medium sit in maiori subiectũ & in minori prædicatum.

De Secunda figura.

Secũda figura est illa in qua terminus q est p̃dicatũ in maiori est p̃dicatũ in minori: vt dicẽdo nullum aĩal est planta oĩs hęrba est plãta: ergo nulla hęrba ẽ aĩal: & habet quatuor modos q significant̃ p istas dictiões Cesare Camestres Festino Baroco. Primus mod⁹ fit ex maiori e & minori a cõcludẽtibus e: vt in syllogismo p̃dicto. Scd̃s mod⁹ fit ex maiori a & minori e cõcludẽtib⁹ e.

vt omnis homo est animal:nullus lapis est animal:igit nullus lapis est hō. Terti⁹ mod⁹ fit ex maiori e:& minori i concludētib⁹ o vt sic.nulla virtus est odibilis:quoddā vitiū est odibile:igitur quoddā vitium nō est virtus. Quartus fit ex maiori a & minori o cōcludentibus o.vt sic:omne creatum est bonū:peccatum nō est bonū:igitur peccatum non est creatū. Cōditiōes scdę figurę sunt duę. Pria ꝙ mediū in vtraqꝫ sit ꝑdicatum. secūda ꝙ maior sit vniuersalis in quocunqꝫ syllogismo. De Tertia figura.

TErtia figura est illa in qua terminus qui est subiectum in maiori est subiectū i minori.& habet sex modos qui significant per istas dictiones darapti felapton disamis datisi bocardo ferison. Primus mod⁹ constat ex pręmissis a cōcludentibus i.vt omnis bonitas ē magna omnis bonitas est durans ergo quoddā durans est magnum. Secundus modus fit ex maiori e & minori a.cōcludentibus o.vt sic,nullum bonum est vitiosum omne bonū est amabile igitur quoddā amabile nō est vitiosum. Terti⁹ modus fit ex maiori i.& minori a.concludentibus i.vt sic. quędam bonitas est ęternitas:omnis bonitas est magna:ergo quoddā magnū est ęternitas. Quart⁹ modus fit ex maiori a.& minori i.concludentibus i.ut sic.omnis homo ē rationalis qdam homo est cerdo:igit quidam cerdo est rationalis. Quint⁹ fit ex maiori o.& minori a concludētibus o. vt quoddam sensibile nō est mortale:omne sensibile est visibile:igit quoddā visibile nō est mortale. Sextus fit ex maiori e.& minori i,concludentibus o.vt nullum intellectuale est coloratum:quoddam intellectuale est anima:ergo quędam anima non est colorata &c. Conditiones tertię figurę sunt tres. Prima ꝙ mediū in vtraqꝫ sit subiectum. secunda ꝙ maior sit affirmatiua. tertia ꝙ non cōcluditur nisi particulariter. ¶ Inductio est argumētatio in qua arguit a singularibus sufficiēter numeratis ad suam immediatā vni-

uersalem: vt Petrus est bonus: Ioannes est bonus: & sic de aliis: ergo omnis homo est bon⁹: & sic de aliis. Enthymema est argumētatio in qua arguit ab vna sola præmissa ad cōclusionē: vt oīs hō est aīal: ergo Petrus est aīal: & sic de aliis Exemplū est argumentatio in qua arguit ab vno particulari ad aliqđ aliud p simile in ſeis repertū: vt sic. Petrū seruire deo bonū est: igit Martinū seruire deo bonū ē. Similiter magnitudo ē amabilis: igit duratio ē amabilis: tenet argumētum p hoc simile qđ est bonū eo qꝫ omne bonū est amabile.

De locis, & primo de loco a maiori.

Locus a maiori: est argumētū qđ fit de maiori ad minus: vt sic, deus potest mundū creare: igit pōt ipsum cōseruare: vel sic, rex potest habere. C. milites, ergo pōt habere. L. & hoc affirmatiue: sed negatiue sic: rex nō pōt expugnare castra: ergo nec miles similiter ignis nō pōt cōburere lignum: ergo nec aer &c. & sic patet qualiter per istū locū pōt homo arguere affirmatiue & negatiue: vt supra patet. Conditio huius loci est: qꝫ magis & minus concordēt ī hoc ī quo de vno ad aliud arguit, Et pꝑter hoc nō sequit. homo nō pōt facere poma: ergo nec pomari⁹ ratio quare nō valet, qa homo & pomarius nō cōcordāt in faciēdo poma: nec p cōsequēs hō ē maior pomario: nec ecōuerso: in hoc qđ est facere poma: & sic de aliis.

De Loco ab æquali.

Locus ab ęquali ē argumētū qđ fit de ęqli ad ęquale: vt hō est cōposit⁹ ex aīa & corpore ergo sensualis creatura & intellectualis est cōposita ex aīa & corpe: silr dicēdo risibile est bonū: ergo hō ē bon⁹ &c. vł sic diuina bonitas ē īfinita sine quātitate: ergo diuina ptās est infinita sine quātitate &c. Cōditio hui⁹ loci ē: qꝫ res æquales cōcordēt in hoc in quo de vno ad aliud arguit: & pꝑter hoc nō sequit: Raymūdus est medicus: ergo Ioānes est medicus: qa pōt esse cerdo; & sic de aliis.

De Loco a minori.

LOcus a minori est argumētū qd fit de minori ad mai⁹: vt sic, miles pōt habere equū: ergo rex pōt habere equū: hō nō pōt ferre decē quintalia: ergo non pōt ferre viginti. Aer potest calefacere: ergo ignis: ita ꝙ iste locus procedit affirmatiue & negatiue: sicut dictū est de loco a maiori. Conditio huius loci est ꝙ min⁹ & magis concordent in hoc de quo de vno ad aliud arguitur & propter hoc non sequitur. aquila potest volare: igitur homo potest valere: quoniam homo & aquila non concordāt in volare: & sic de aliis.

De consequentiis.

PRincipia cōsequētię sunt añs & cōsequēs & nota cōsequētię. añs est illud qd ponit ī necessitate hoc qd ꝑ ipm sequit. Cōsequēs est illud qd necessitatē ante se ostēdit. Nota cōsequētię dicit illa coniūctio mediāte qua ꝓpositio q̄ est añs: & illa quæ est consequens coniunguntur: sicut sunt, igitur, ergo & similia. Consequentia est quædam ratiocinatio in qua est antecedens & consequens cum nota consequentiæ: vt dicendo bonitas est: igitur duratio est: similiter bonitas est magna: igitur bonitas est durās: similiter homo est: igitur corpus & anima sunt. similiter angelus est: ergo ītellectuale est &c. Et de prædicta consequentia danť regulæ speciales quarū pria est: ꝙ ex veris nō sequit nisi verū: ex falsis vero aliqn̄ verū & falsum. Exēplū: vt hō est asin⁹: ergo ē aīal: qd ē verū: & nō hēt aīam rationalē qd est falsum. Itē qcqd sequiť ad cōsequēs bonę cōsequētię seqť & ad añs. & qcqd añcedit ad añs añcedit ad cōsequēs. & qcqd repugnat cōsequēti repugnat añcedēti. prętera ab vniuersali ad suā particularem vel indefinitā ipsi subalternam ē bona cōsequētia & nō ecōtrario nisi ī materia naturali vel remota: & a pticulari ad suā indefinitā & ecōuerso ē bona cōsequētia: & gñaliter a diffinitiōe ad diffinitū, a descriptione ad descriptū, ab interpretatiōe ad interpretatum: ab vno synonymo ad aliud synonymum.

De Fallaciis.

PAralogismus est argumentũ indicans esse verũ quod falsum est & ecõuerso: & ideo dicitur paralogismus quasi apparens syllogismus. Paralogismus fit duobus modis: vno modo in dictione: alio modo extra dictionem. Paralogismus in dictione fit sex modis secũdum ꝙ fallaciæ in dictione sunt sex. s. æquiuocatio, amphibologia, cõpositio, diuisio, accentus, figura dictionis. & dicuntur in dictione ex eo quia in dictione & per dictionem fit deceptio vt patebit inferiꝰ. ¶ Fallacia ęquiuocatiõis est deceptio proueniens ex eo ꝙ aliqua dictio plura diuersimode significat: sicut hęc dictio canis significat canẽ latrabilẽ & quendam piscẽ marinũ: & quoddã signũ coeli. ¶ Fallacia amphibologię est deceptio pueniẽs ex eo ꝙ oratio penitus eadem plura significat: sicut hæc oratio liber magistri: habet duos sensus: vnꝰ est: liber magristri. i. factus a magistro. alius est: liber magistri. i. possessus a magistro. ¶ Fallacia cõpositionis est deceptio proueniens ex potentiali multiplicitate alicuius orationis: cuius dictiões adinuicẽ cõponi possunt: & in sensu cõposito sunt falsæ: & in sensu diuiso sunt verę: sicut hęc oratio: quicquid viuit semper est: hęc dictio semper si ponatur cũ hoc verbo viuit sic est vera: si autem ponatur cũ hoc verbo est: sic est falsa. similiter de ista: Quicqd existit vbiꝗ est &c. ¶ Fallacia diuisiõis est deceptio pueniens ex potentiali multiplicitate alicuius orationis cuius dictiones abinuicẽ diuidi possunt: & in sensu diuiso est falsa: in composito aũt vera: sicut hęc oratio: Oĩs creatura est sensualis vel intellectualis: potest habere duos sensus: vnꝰ est ꝙ omnis creatura sit sensualis: vel ꝙ oĩs creatura sit intellectualis: & sic est falsa: vel potest esse iste sensus: oĩs creatura est sensualis vel intellectualis simul: & sic ẽ vera. ¶ Fallacia accentus: est deceptio pueniens ex eo ꝙ aliqua dictio pronũciata diuersimode diuersa significat: sicut hęc dictio

occidit qñ in pœnultima syllaba ē lōga significat interfici re:sed qñ i pœnult.syllaba est breuis tūc significat cadere.
¶Fallacia figuræ dictionis est deceptio quæ fit ex eo ꝙ aliqua dictio est similis alteri dictioni:& videtur eundē modum significandi habere sed tamen non habet: vt sic,omīs aqua est frigida:mare est aqua:igitur est frigida.
¶Fallaciȩ extra dictionem sunt septem.s.accidentis,secundum quid & simpliciter,ignorantia elenchi,petitio principii,consequens,non causæ vt causa,plures interrogationes vt vna.Et dicuntur extra dictionem:quia fit fallacia de sophisticis propositionibus:& causa apparēs sumitur ex parte rei.Et in hoc differūt a fallaciis in dictiōe in quibus causa apparens sumitur ex parte vocis.
¶Fallacia accidentis est deceptio quȩ fit ex eo ꝙ aliqd significatͬ simpliciter iesse vtriqꝫ eorū quæ aliqualiter vnū sunt vt sic,hō est animal: & animal est neutri ge.ergo homo est neutri ge.nō valet: qm̄ hō & aīal nō sunt idē simpliciter.
¶Fallacia secundum quid & simpliciter: est deceptio quæ fit ex eo ꝙ dictum secūdum quid sumitur tanq̄ si esset simpliciter.vt sic,Adam est homo mortuus:ergo est hō:nō valet:qa arguitͬ a dictiōe secūdū qd ad dictionem simpliciter.
¶Fallacia ignorantiæ elenchi est deceptio q̄ fit ex eo ꝙ non seruātur ea q̄ regruntͬ ad diffinitionē cōtradictionis:vt sic homo est in ecclesia:& non est in mari:ergo est & non est.
¶Fallacia petitionis principii est deceptio q̄ fit ex eo ꝙ idē sumitur ad probationem suiipsius sub alio vocabulo:vt si quis velit probare ꝙ homo legat: probet sic. animal rationale mortale legit:ergo homo legit.
¶Fallacia consequentis est deceptio quæ fit ex eo ꝙ consequēs existimatur omnino idem esse antecedēti:vt si est homo: est animal:ergo si est animal est homo:non valet.
¶Fallacia nō causȩ vt causa est deceptio q̄ fit ex eo ꝙ inter premissas ex qb⁹ sequitͬ cōclusio ponitͬ aliqua ꝑpositio quæ

nihil facit ad cōclusionē & propter hoc dicitur non causa. ¶ Fallacia secūdū plures interrogatiões vt vnā: ē deceptio quæ fit ex eo q ad interrogationē quæ est plures datur vna responsio: velut si quæraf: mel & fel sunt dulcia? si respondeaf nō: ergo mel nō est dulce. si respōdeaf sic: cōcludaf: ergo fel ē dulce &c. Quia ad interrogatiōes plures debes dare varias responsiones.

De disputatione.

Disputatio est cōtrarietas spiritualis q̄ p verbū manifestat cōceptionē quā habet vnus intellectus cōtra alium.

De conditionibus disputationis.

Disputās em̄ primo debet habere intentionē cognoscēdi & amādi veritatē & cognoscēdi & odiēdi falsitatē, & pprer hoc ver⁹ disputator debet cōcedere vera cognita: & falsa negare. Scdo q supponaf ī pricipio q vtraq pars q̄stionis sit possibilis. s. affirmatiua & negatiua: vt intellectus in inuestigatiōe sit liber & nō ligat⁹. Tertio q arguēs probet vel improbet p aliquā speciē argumētationis fundādo argumētū sup aliquā speciē demōstrationis. Quarto q īter disputātes sit cōis amicitia: vt infrēnet pticular] cōtrarietas quā habēt circa hoc de quo disputāt.

Additio ex propria intentione de inuestigatione medii inter subiectum & prædicatum.

Mediū existens inter subiectū & prædicatū intēdim⁹ venari duob⁹ mōis. Primo mō mediū naturale: & secundo mō mediū logicale: & hoc facim⁹ vt cognoscam⁹ verū mediū reale & etiā naturale: & p cōsequēs necessariū syllogismū: ac etiam vt p mediū pbatiuū & opinatiuū cognoscam⁹ syllogismū dialecticū siue logicalē & ītentionalē ¶ Ad venādū mediū naturale facim⁹ syllogismos quatuordecim. Prim⁹ fit sic: ponaf q a. b. c. sint vna substantia ab oī accidēte denudata: postea fiat syllogism⁹ sic: oē. b. est a. oē. c

est.b:ergo omñe.c.est a.Iste syllogismus est demõstratiuus, verus,& necessari⁹:& q nõ põt ĩpugnari:& ratio hui⁹ est qa mediũ ẽ substãtiale naturale:& reale & ad hoc nullũ ac cidẽs põt cõtradicere:qa.a.b.c.ab oĩ accidẽte sunt remota.
¶Secũdus syllogismus fit sic:omñe aĩal ẽ substãtia:oĩs hõ ẽ aĩal:ergo oĩs hõ est substãtia.Iste syllogism⁹ nõ videt̃ ẽẽ ne cessari⁹ eo q medĩũ nõ ẽ simpl'r naturale:cũ substãtia sit su peri⁹ aĩali ĩferi⁹:& aĩal supius & hõ inferi⁹:& idcirco remo uere hoc p qđ suba ẽ supius & ascendere hoc p qđ aĩal & hõ sũt ĩferi⁹ vt ĩmini sint ęq̃les necessitat syllogismũ:& hoc sic oẽ aĩal rõnale ẽ suba rõnal':sed oĩs hõ ẽ aĩal rõnale:ergo oĩs hõ ẽ suba rationalis,& sic iste syllogism⁹ ẽ necessitat⁹ ꝓpter coęquationẽ terminorũ:qa p hoc ipm mediũ est naturale.
¶Tertius syllogismus sic fit facta hypothesi q oĩs bonitas substãtialis sit ratio bono q ꝓducat bonũ substãtiale:& po sito q bon⁹ & bonitas substãtialis sint idẽ necessitatus ẽ bo n⁹ q ꝓducat bonũ substãtiale:idcirco syllogizo sic.oĩs boni tas subalis ẽ rõ bono q ꝓducat bonũ subale:sed a.est boni tas subal':ergo a.ꝓducit bonũ substãtiale,& sic necessitat⁹ est syllogismus per hoc q mediũ est substãtiale in quo sub iectum & prędicatum essentialiter conuertuntur.
¶Quart⁹ fit sic.oĩs bonitas ĩfinita ẽ rõ bono ĩfinito q ꝓdu cat bonũ ĩfinitũ:sed a.ẽ bonitas ĩfinita:ergo a.ẽ rõ bono in finito q ꝓducat bonũ ĩfinitũ,& qa bonũ ĩfinitũ ẽ mediũ:ne cessitat⁹ ẽ syllogism⁹ ratiõe cui⁹ ẽ demõstratiuus & realis.
¶Quintus est talis.omnis bonitas infinita & ęterna est ra tio bono infinito & ęterno q producat bonum infinitum & ęternum:sed a est huiusmodi:igitur a,producit bonũ infinitum & ęternum:maiorem & minorem non oportet probare quia necessario sequitur,quare inuẽtũ est mediũ.
¶Sextus est talis.omnis potestas infinita habet actum infi nitum:sed a.est hiusmodi:ergo a.habet actum infinitum.
¶Septimus talis.oĩs ĩtellect⁹ exñs idẽ p essẽtiã cũ ꝑtãte põt

existere & agere: sed a, est huiusmodi, ergo &c. Vnde sequitur medium naturale rõnale & reale inter agens agibilia, & agere: & p consequens distinctio: alioqui agens ageret se ipsum. & sic de agibili & agere: & intellectus nõ posset itelligere qđ est itelligibile. Et quia oĩa ista sunt impossibilia p talẽ impossibilitatẽ inuenimus medium quod quærimus.

¶ Octauus erit iste: ponatur q̈ intellectus & voluntas sint idẽ per essentiam, idcirco arguo sic: in omni essentia in qua intellectus & voluntas sunt idẽ necessarium est q̈ intelligibile & volibile sint idem, ac etiam intelligere & velle: sed in a. sunt idem. ergo &c. & sic inuenitur mediũ qđ quærimus.

De sex speciebus medii supradicti.

DE syllogismo in quo oẽs termini sunt substantiales. Prio sic. oĩs ptãs infinita & æterna põt existere & agere infinite & æterne: sed a. ẽ hmõi ergo &c. Iste syllogismus ẽ necessarius eo q̈ oẽs ei⁹ termini sunt substantiales: & non multiplicant plures essentias: vnde sequitur inuentio medii quod quærimus.

¶ Secundus est iste. Nullus color est quantitas: rubedo est color: ergo rubedo non est q̃titas. Iste syllogismus nõ est necessari⁹ eo q̈ accñs non est p se necessariũ: sed p substãtiam ideo non inueniť p ipsum mediũ naturale qđ q̃rim⁹: sed intentionale.

¶ Tertius est qñ p̃missæ sunt substãtiales & mediũ accidẽtale & hoc sic. oẽ musicũ est hõ: oẽ musicũ est aĩal: ergo qđdã aĩal est hõ. Iste syllogism⁹ nõ est necessarius eo q̈ mediũ nõ participat cũ extremis in natura substantiali & sic non inuenitur per ipsum medium substantiale.

¶ Quartus est qñ p̃missę sunt accidẽtales & mediũ substãtiale: & hoc sic. nullus coruus est albus: quoddam nigrum est coruus: ergo quoddã nigrũ non est albũ. Iste syllogism⁹ non est necessarius eo q̈ mediũ est compositum ex substantia & accidente ratione participationis p̃missarum.

¶Quintus est qñ maior est substãtialis:& mediũ & minor accidẽtales & hoc sic.oĩs music⁹ est hõ:oĩs music⁹ est sciẽs: ergo qdã sciens est hõ. Iste syllogismus nõ est necessari⁹ eo q subiectũ & pdicatũ pticipant per diuersas naturas.

¶Sextus est qñ maior est accñtalis:& mediũ & minor substãtiales & hoc sic.qdã hõ est alb⁹:oĩs hõ est aĩal:ergo quoddam aĩal est albũ.Iste syllogismus nõ est demonstratiu⁹ eo q subiectũ & pdicatum claudicant per prius & posterius.

De Venatione medii intentionalis.

PRimus syllogismus est talis.Bonitas est ens rõne cuius bonus agit bonũ:sed modo ponatur q a.sit bonitas:ergo a.erit ratio quare bonus agit bonũ. Iste syllogismus est dialecticus siue probatiuus & ratio huius est quia eius medium est indeterminatum: qm aliquis bonus agit bonũ de sua essentia sicut agens naturale quod agit bonũ de sua bonitate vt pater filium & granũ frumenti spicã:& alius bonus q agit bonũ sed non de sua essentia sicut artifex qui facit bonam arcam de ligno.

¶Secũdus syllogism⁹ est talis.Magnitudo est bona & ideo arguo sic.oĩs magnitudo bona ẽ rõ magno q agat magnũ bonum:sed a.est hmõi:ergo q agit magnum bonũ.Iste syllogismus est dialecticus & pbatiuus sed non necessari⁹. rõ hui⁹ est qa sola bonitas substãtialis ẽ rõ bono q pducat bonũ:nõ bonitas accñtalis eo q p accidens est:de qua bonitate magnitudo est habituata p accidens. Habitus vero non pducit sed habituat⁹ cũ habitu pducit:sicut albedo q̃ nõ albificat:sed album albificat per albedinem.

¶Tertius syllogismus est sic: duratio per potestatẽ potest existere & agere: potestas p durationẽ potest durare & idcirco arguo sic.oĩs duratio põt existere & agere p potestatẽ:sed a.est duratio: ergo a.potest existere & agere. Iste syllogismus non est demonstratiu⁹,eo q cõpositus est ex substãtia & accñte:Ratio hui⁹ est in hoc q duratio p se nõ po

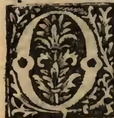
test existere & agere: neq; per cōsequens a. patet ergo q̄ iste syllogismus est dialecticus in quo consistit medium intentionale.

¶Quartus syllogismus ē sic: ponatur q̄ intellectus & voluntas non sint idē per essentiam q̄ potentia vera ē in creatis & tunc arguo sic. quicqd ē dilectum ē dilectum per voluntatem: & qcqd est intellectum ē intellectum per intellectum: sed a. est dilectum & intellectum: ergo a. est dilectum p voluntatem & ē intellectum per intellectum. Iste syllogismus est probatiuus sed non demonstratiuus neq; necessarius: & ratio huius ē: quia volūtas non est necessitata ad diligendum intellectum: Neq; intellectus ad intelligendum voluntatem. quoniam quælibet istarum potentiarum est libera quo ad suam naturam & ad habendum suum proprium appetitum ad suum proprium finem hoc est ad suum proprium obiectum: sicut voluntas ad volēdum & intellectus ad intelligendum. Verumtamen si istę essentię essent vna essentia & non plures: voluntas esset necessitata ad intelligendum intellectum & intellectus ad intelligendum voluntatem: & sic syllogismus esset demonstratiuus.

¶Prædictas sex species medii nō oportet repetere ad venādum medium intentionale quia de ipso iam certificati sumus in ipso capitulo per ea q̄ dicta sunt de venatione medii existente inter subiectum & prædicatum. quia intellectus logicalis & naturalis est valde altus ad inueniendum media naturalia & intentionalia & differentias eorum & potest sibi cauere a fallaciis & sophismatibus.

Finis cum gratia dei tractatus de Venatione medii.

Deus cum tua altissima sapientia charitate & virtute incipit de Cõuersiõe subiecti & pdicati p medium tractatus.

Voniam opiniones crescũt quib⁹ intellectus ẽ offuscat⁹ & multotiẽs posit⁹ in errore & demonstratiões in disputatiõib⁹, & libris rarissime seminant propter qđ sciẽtia quasi perit: idcirco intendim⁹ doctrinã tradere in hoc libro qua poterim⁹ demonstrationibus habituari: & per consequens vera vigebit scientia: & opiniones cessabunt.

¶Subiectum istius libri est medium per qđ inuestigamus conuersionem prædicati & subiecti.

¶Iste liber diuidit in decẽ distinctiões q̃ sunt hę: ordinatio deus, angelus, cœlũ, hõ, imaginatiua, sensitiua, vegetatia, elementatiua, & instrumentatiua. Ratio quare diuidimus in decem distinctiões ẽ: qa intellectus est discursiuus quatuor modis. ſ. p pdicationẽ: p cõuersionẽ: p opinionem: & p demõstrationẽ. & iõ ista quatuor discurrem⁹ p istas decẽ distinctiones.

De prima distinctione.

Distinctio ista ẽ ordinatio & pambulũ aliarũ distinctionũ: vt p ipam pateãt maioritates. ẽ aũt vnum mediũ oĩno gñale qđ ẽ origo oĩm medioꝝ existentiũ iter subiectum & pdicatũ: vt puta qñ termin⁹ oĩno vlis trahit ad terminũ nõ oĩno pticularem vt puta qñ bonitas oĩno gñalis cõtrahit ad magnitudinẽ: & dr bõitas magna q̃ bonitas magna nõ ẽ oĩnõ gñalis nec oĩno pticularis: Sed qñ cõtrahit & dr bonitas Petri est magna tũc est oĩno spẽalis & iõ bonitas magna ẽ mediũ exñs inter oĩno gñale & oĩno pticulare. Tale mediũ reqrit tres spẽs qñ cõuertũt p ipsum sbm & pdicatũ. ſ. Mediũ mẽsuratiõis: mediũ cõiũctionis & mediũ extremitatũ. Mediũ mẽsuratiõis est qñ existit ęqualiter iter extremitates: vt puta ĩtelligere naturale qđ existit ęqualiter inter intelligentem & intelligibile. A tali medio oritur relatio & cõuersio inter sbm & prædicatum

fectio pfectissima:simplicitas simplicissima:& infinitas infinitissima. Et si pdicatio falsa est necessario sequit q intellectus human9 habeat altiorem virtutem in obiectãdo deũ & eius rationes q̃ deus & eius rationes sint:qd est impossibile:quia nõ esset tantus ab ipsa prima causa cũ esset supi9 obiectatiue. Et igit pdicatio prima vera & necessaria eo q ex primitiuis primis veris & necessariis est constituta. Et ideo arguo sic. Quicquid est de9 ẽ bonitas optima: sed magnitudo maxima est deus:ergo magnitudo maxima ẽ bonitas optima. Iste syllogismus est demonstratiuus eo q ex principiis primis veris & necessariis. Et sicut est exemplificatum de bonitate & magnitudine faciendo demõstrationem:sic potest exemplificari in aliis rationibus:sed dimittimus gratia breuitatis.

¶Probatum est q optimitas & maximitas cõuerti nõ põt sine medio qd sit purus actus. s. optimare maximare cum q bus rationes sunt in suplatiuo gradu existentes hñtes naturam ab omni ocyositate plongatã:tale aũt mediũ nõ potest esse sine extremitatibus (vt ita loquar) cũ sit pur9 act9: quas extremitates vocamus maximans & maximatũ. Medium aũt coniunctionis cõiungit q optimans maximans gignit vnũ suppositũ optimatũ:& maximatũ aliud suppositũ:& sic orit relatio & p cõseques distinctio triũ suppositorum. Mediũ autem extremitatum (vt ita loquar) ponit q oĩa tria supposita diuina in suo numero remanẽtia sint vna essentia indiuisa. Vnde cum ita sit:ostẽsum est per quẽ modum intellect9 humanus de diuina trinitate potest habere notitiam.

¶Secunda pdicatio est ista: Deus est infinitas infinitissima ĩfinitas ĩfinitissima ẽ de9. In ista pdicatiõe termini sunt conuertibiles & coæquati & simpliciter. Et ideo arguit sic. Oẽ ens infinitũ est de9: trinitas est ens infinitũ:ergo trinitas ẽ deus. Iste syllogismus ẽ demonstratiuus eo q est ex primis

veris & necessariis. Et quia ęternitas & infinitas conuertũtur cum deo optimitate & maximitate: necessario sequiť ꝙ in isto syllogismo sic existat medium sicut in primo & ꝑ consequens sit beatissima trinitas.

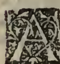
¶Deus est bonus: bonus est deus: in ista ꝑdicatione termini non sunt conuertibiles cum alia entia sint bona vt puta angelus coelum &c. Et ideo ex talibus non fit syllogismus demonstratiuus quia deficit medium mensurationis.

¶Deus est creator: creator ē deus: Ex hoc arguitur sic. Oīs infinitas infinitissima est creator: sed deus est infinitas nisi nitissima: ergo deus est creator. In isto syllogismo est sic medium sicut in primo & secundo vt patet ꝑ hoc quia in creatione necessarium est dare creans creabile & creare: quoniã creare non coęquat trinitatem & creatum nec mediũ coniunctionis coniungit ipsos in essentia: & sic de medio extremitatum.

¶Deus est causa optima: causa optima est deus: Et ideo arguo sic. Omne id quod est causa optima est causa maxima sed deus est causa optima: ergo est causa maxima: deus autem nõ potest esse causa maxima sine effectu maximo quẽ vocamus Christum cum relatiue se habeãt. mediũ aũt cõuersiuum non potest conuertere causam & effectum: & sic de medio extremitatum naturaliter loquendo.

¶Declarauim⁹ venationẽ conuersiõis subiecti & ꝑdicati in deo: ꝑ cõsequẽs medium & ꝑ talẽ ꝑdicationem cognoscitur qd istorum in altiori gradu existit. Et sicut diximus de istis: ita potest dici de aliis. Et talis doctrina valde est vtilis ad cognoscendum deũ quo ad eius operationes intrinsece & extrinsece & quo ad eius rationes reales.

De tertia distinctione quę est de Angelo.

Ngelus est spirit⁹ creat⁹ nõ cõiunctus: spũs creatus nõ coniũctus ē angel⁹. Ista prędicatio nõ ē ita necessaria sicut illa in q̃ ꝑdicanť ratiões diuinę de

ipo dico:eo q̄ sp̄us & creatū esse sunt superi⁹ & angel⁹ ē inferius:vt patet p cōtractionē primę disti. Et ideo arguo sic Oīs angelus ē sp̄us creatus nō cōiunctus:Gabriel ē angel⁹ ergo ē sp̄us creatus nō cōiunctus. Iste syllogismus ē verus & necessarius:sed nō ē primitiuus qa mediū mēsurationis nō coęquat extrema neq̄ cōuertibilia facit: vt puta Angelus & sp̄us &c. Mediū aūt coniūctiuū coniūgit ip̄a pricipia Mediū extremitatū ponit q̄ oīa illa cōstituāt vnā essentiā angeli. Et ideo mediū qd̄ inquirimus æqualiter intrat istū syllogismū quod existit inter subiectum & prædicatum.

¶ Angelus ē sua species:vna species ē angel⁹. Istā p̄dicationē cōuersam sic declaram⁹:vt mediū inter subiectū & p̄dicatū possimus inuenire. Oīs angelus ē vna species:Gabriel est angelus:ergo est sua species. In isto syllogismo est cōtractio speciei ad Gabrielē. Mediū mēsurationis nō conuertit terminos sed ratio est cōtractionis. Mediū coniunctiuum coniūgit qd̄ ē superius cū inferiori. Mediū extremitatū ponit q̄ ista sint vna essentia īdiuisa: & ideo per talē doctrinā cognoscit intellectus q̄ mediū intrat talē syllogismū secundum qd & non simpliciter inter subiectum & prędicatum.

¶ Angelus est bonitas:bonitas est angelus. Ista prædicatio est falsa eo q̄ non est ibi bonitas contracta. Si enim angelus esset bonitas ipse æquipararetur deo in bonitate: & sic de aliis suis principiis. quod est impossibile: ratione cuius impossibilitatis mediū quæsitū intrare nō pōt inter subiectū & prædicatū prædictum: quia nulla triū specierū intrare potest: vt patet p istud argumentum qd̄ falsum & erroneū est. Oīs bonitas ē angelus:Gabriel ē bonitas: ergo Gabriel est angelus. Per istud aūt argumētū falsum cognoscit̄ tā̄q̄ ex cōtrario:quomodo ītrat verū syllogismū & nō istud argumētum: & ostenditur medium quod inquiritur

¶ Angelus est bonus bonus est angel⁹: Ista p̄dicatio falsa ē: cū angelus sit īferius & bonus supius. Et arguo sic: Oīs an-

gelus est bonus: Gabriel est angelus:ergo est bonus. Et q̃ prædicatio est falsa sequit̃ falsum argumentũ. Et sic cognoscitur quare medium in ipõ intrare nõ põt ratione cuius impedimenti medium & species eius nobis reuelatur.

❡Diabolus est malus:malus est diabolus. Ista prædicatio ẽ falsa qa nõ cõuertunt̃ subiectũ & p̃dicatũ:qa mediũ itrare nõ põt:& vt pateat arguo sic: oĩs diabol9 ẽ malus: Lucifer est diabolus:ergo Lucifer est malus. Paralogism9 est falsus: & qñ mediũ mẽsurationis nõ põt cõuertere malũ reale & naturale bonũ:cũ diabol9 sit bon9 naturaliter: neq; mediũ cõiũctionis põt cõiungere q accidens & substãtia sint idẽ essentialiter:& sic de medio extremitatum.

De quarta distinctione:quæ est de Cœlo.

COElum est corpus moueus omnia mobilia: corpus mouẽs omnia mobilia est cœlum. Ista cõuersio istorum prædicatorum est contracta. Et ideo arguo sic: omne cœlum est corpus:octaua sphera est cœlũ ergo est corpus. Medium conuersiuum nõ conuertit corp9 & cœlum. Medium autem coniunctiuum contrahendo coniungit. Medium autem extremitatum coniungit in eadem essentia. Et sic apparet q syllogismus non est simpliciter demonstratiuus:cum medium conuersiuum nõ possit conuertere cœlum & corpus. ❡Cœlum est maximum corpus maximum corp9 est cœlum: Ideo arguo sic: quicquid est maximum corpus est cœlũ:octaua sphera est maximũ corp9:ergo est cœlũ. De isto syllogismo potest sic dici sicut de primo eo q sua principia non sunt coæqualia.

❡Cœlum est substantia primo mota:substantia primo mota est cœlum:quia principia non sunt coæqualia, iste syllogismus est sicut duo præcedentes.

❡Cœlum est æternum:æternum est cœlũ. In ista prædicatione termini non coæquantur nec contrahunt̃:quoniam quod est æternum non est non æternum:& ideo arguo sic:

Nullū cœlū est ęternū:octaua sphera est cœlū:ergo octaua sphera non est æterna.In isto syllogismo non intrat mediū cū suis speciebus qm̄ ęternū est īfinitū:& cœlū est finitū:& talia non conuertuntur nec possunt esse eadem essentia: & ideo nō est ver⁹ syllogismus:licet sit in forma syllogistica.
¶Cœlū est ens incorruptibile:ens incorruptibile est cœlū In ista pdicatione termini nō coęquant:qa sunt p cōtractio nē:& ideo arguitur sic.oē cœlū est incorruptibile:Saturnus ē cœlū:eogo est incorruptibilis.In isto syllogismo nō intrat mediū conuersionis:mediū aūt cōiunctiōis & extremitatū sic,qm̄ mediū cōuersiuū in terminis cōtractis stare nō potest:cum sit extremis coæquatum.

De quinta distinctione:quæ est de homine.

Substantia rationalis sensata est hō:homo est substātia rationalis sensata.Ista cōuersio est cōtinuatiōis & ideo arguo sic:oīs substātia rationalis sensata est homo:Petrus ē substātia rationalis sensata:ergo Petrus est hō.In isto syllogismo apparet quō mediū cōuersionis nō intrat:sed alia duo media bene:qa cōstituūt ꝙ Petr⁹ & substātia sensata sint idē in essentia.Aīal ē substātia:substantia est aīal:hō est aīal: aīal est homo: Et ideo vt videat si dico verum an falsum:an verū & falsum arguo sic:omne aīal est substātia:oīs hō est aīal:ergo oīs homo est substātia animal vt subiectum in maiori est necessitatū:& hō vt subiectū in minori:& hoc apparet secūdū ꝙ mediū intrat p qđ mediū aliquo mō dico verū:& alio mō nō:distinguēdo inter mediū naturale domōstratiuū & opinatiuū.Nā vt aīal ē subiectū ē naturale:& vt pdicatū ī minori ē quodāmō demōstratiuū & opinatiuū:& sic est substātia vt ē pdicatū in maiori. Et ex hoc patet q̄ est differētia inter mediū natura-

ergo est risibilis. In isto syllogismo substãtia cõtrahit ad ꝓprietatẽ ꝑ accidẽs: mediũ aũt cõuersionis nõ cõuertit substãtiã & accidẽs: Mediũ vero cõiũctiõis cõiũgit ipa & sic ẽ mediũ cõpositiuũ & mediũ extremitatũ cõtinuantiuum.

¶ Substãtia rationalis sensata alba est hõ: hõ ẽ substãtia rõnalis sensata alba: ista ꝓdicatio ẽ cõuersio ratione cõttactionis substãtię & accidẽtis: & ideo arguo sic: oĩs substãtia rationalis sensata alba ẽ homo: Petrus est substantia rationalis sensata alba: ergo est homo. In ista ꝓdicatione non intrat mediũ cõuersiuũ. Mediũ aũt cõiunctionis & extremitatũ ĩtrat: qa ẽ ibi copulatio & cõtinuatio: & ideo qñ dr̃ homo est albus: albũ ẽ superius & homo ẽ inferi⁹. Si mediũ cõuersionis intrasset essent termini coæquati. Et in isto passu cognoscit̃ & ex ꝓdictis ꝙ mediũ cõuersiuũ ñ ĩtrat nisi ĩ subã dei vt patet in primo & secũdo syllogismo. ii. distinctionis.

¶ Homo currit: qdã currẽs ẽ homo: ꝓdicatio ista ẽ ꝑ cõtractionẽ subæ & accidẽtis: & ideo arguo sic: oĩs homo currit Petrus ẽ hõ: ergo Petr⁹ currit: & ideo qa mediũ cõuersiõis nõ ĩtrat istũ syllogismũ eo ꝙ nõ cõuertit subãm & accidẽs & mediũ cõiunctionis cõiũgit & mediũ extremitatũ continuat nascit̃ ista: Quidã hõ currit: & ex hoc apparet ꝙ qdã & aliquis & hmõi nõ sunt de genere oĩno vniuersalis: sed sunt oĩno ꝑticularia. ¶ De sexta disti. q̃ ẽ de imaginatiua.

SVbstãtia subiectiue imaginata ẽ aĩal: aĩal subiectiue imaginatũ ẽ subã: & ideo arguo sic: omnis substãtia subiectiue imaginata ẽ aĩal: hõ est subã subiectiue imaginata: ergo homo est aĩal. Mediũ mẽsurationis nõ põt cõuertere nisi terminos coæquatos: nihil superius: nihil inferius: & sic non põt cõuerti subã & aĩal: cũ sint sicut superius & inferius. Sed mediũ cõiunctionis coniũgit substantiã & animal: & mediũ extremitatum ponit ꝙ ista sint vna substantia indiuisa.

¶ Substãtia subiectiue intrinsece rationata imaginata ẽ hõ homo ẽ substãtia subiectiue intrinsece rationata imagina-

ta.Et ideo arguo sic:oīs suba rationata & imaginata subiectiue & intrinsece ē homo:Petrus est hmōi:ergo ē homo Mediū vero mensurationis nō intrat & sic nō pōt fieri conuersio:sed intrat mediū coniūctionis coniūgēdo terminos & mediū extremitatū cōtinuādo ipos: vt sit vna substātia cōstituta:nō aūt intendo dicere q sit suba imaginata p sensum sed compositiue naturaliter vt totum ex partibus.

¶Substātia subiectiue imaginata ē leo:leo ē suba imaginata subiectiue:ī ista pdicatiōe subiectū & pdicatū nō couertunt:& ideo arguo sic:oīs suba subiectiue imaginata ē leo: marzot⁹ ē hmōi:ergo ē leo.Istud argumētū ē falsum & erroneū:qa non intrat ibi medium naturale nec species eius.

¶Nulla substātia sine imaginatione est animal:lapis ē substātia sine imaginatiōe:ergo nō est animal.In isto syllogismo non intrat medium naturale nec eius species.

¶Nulla suba sine actione & passione imaginatiōis ē intrinsece imaginata:hō ē suba intrinsece imaginata:ergo non ē imaginata per actionē & passionē imaginationis: medium aūt nō pōt cōuertere actionē & passionē cū actio sit superi⁹ ratione formæ:& passio iferius ratione materię: verūtamē mediū cōiunctionis ponit q cōiunganē p subam:& mediū extremitatum ponit cōtinuationē eorum. vt imaginatio in subiecto in quo est agens & patiens.

De septima distinctione quæ est de sensitiua.

EST aūt sensitiua suba:suba ē sensitiua:termini nō cōuertūē:qa suba superi⁹ ē:& ideo arguiē sic: oīs suba sensata est actionata & passiōata:hō est suba sensata:ergo ē actionat⁹ & passionat⁹.In isto syllogismo mediū mēsurationis nō pōt coęquare actionē & passionē i virtute:mediū vero cōiūctionis compouit coniūctionē remat

ergo est quantus. Mediũ mensuratiõis nõ intrat, q̃a substã tia est in plus q̃ homo. Sed medium cõiũctiõis cõiũgit par tes substãtiales & etiã istas cum quãtitate: & mediũ etxre mitatũ cõtinuat corp⁹ q̄d est ex substantia & accidente.

¶Substãtia sensata ẽ qualis: quale est substãtia sensata & iõ arguo sic. oĩs substãtia sensata est qualis: asinus est hmõi er go est qualis. Mediũ mẽsurationis nõ intrat: in plus eñ est substãtia q̃ asinus: Sed mediũ coniunctionis componit sub stãtiales terminos ad se ĩuicem & cũ qualitate sed medium extremitatum continuat corpus quale & qualitates.

¶Substãtia sensata est relata: relatum ẽ substãtia sensata & ideo arguit̃ sic. oĩs substãtia sensata est relata: capra ẽ substã tia sensata: ergo est relata. mediũ vero mensurationis non põt ꝯuertere ea quę sunt relata vt puta actio passio quia si sic annihilaret̃ mediũ cõiũctionis q̃a nõ haberet quid cõ iungeret & p̃ consequens mediũ extremitatũ cũ non posset continuare aliquid in ipsis.

¶Sensitiua est in sensibilibus particularibus radicata radi catũ in p̃ticularib⁹ sensibilibus est sensitiua: & arguo sic. oẽ radicatũ in p̃ticularib⁹ sensibilib⁹ tãq̃ sibi substãtiale est cã sensibiliũ: sensitiua est hmõi: ergo est cã sensibiliũ. medium mẽsuratiõis nõ intrat q̃a si sic destrueret̃ differẽtia sensibi liũ p̃ticulariũ & obiectoꝝ eoꝝ q̄d est impossibile. mediũ cõ iũctiõis copulat oĩa ex q̃b⁹ mediũ extremitatũ continuat vnũ secũ cõmunem De octaua dist. q̃ est de vegetatiua.

Egetatiua ẽ substãtia trãsmutatia, substãtia trãs mutatiua est vegetatiua: & ideo arguo sic. oĩs ve getatiua est trãsmutatiua vnius substãtię in aliã potentia augmẽtatiua est vegetatiua: ergo est trãsmutati ua vnius substantię in alterã. Mediũ mẽsurationis non co ęquat partes trãsmutabiles: verũtñ põt dici q̃ ponit p̄por tiones. Mediũ vero cõiũctiõis coniungit illa quę veniũt de potẽtia in actũ per viã generationis: & mediũ extremitatũ ipsa continuat vt substantia genita sit continua.

¶Vegetatiua est potētia digestiua potētia digestiua est vegetatiua & ideo arguo sic.oīs potentia vegetatiua est trāsmutatiua:digestiua est hmōi:ergo est transmutatiua. Medium cōnectans intrat sed ꝓportionat qm̄ qđ est in potentia sine ꝓportione nō vadit ad actū sed mediū cōiunctiōis, cōiūgit vnibilia & etiā medium extremitatū ipa cōtinuat.
¶Vegetatiua est retentiua potentia:potētia retentiua est vegetatiua.vñ arguo sic. Oīs potētia vegetatiua est retentiua:expulsiua est potentia vegetatiua: ergo expulsiua est potentia retentatiua.Istud argumentum est falsum eo ꝙ attribuit medio mēsurationis ꝙ cōnectat q̊ non pñt conectī & priuat substantiuū cōiunctiōis & ꝑ cōsequēs substantiuum continuationis.
¶Vegetatiua est expulsiua potentia:expulsiua potētia est vegetatiua.ex hoc arguo sic.oīs potētia expulsiua est motiua.&c.In isto argumēto non intrat mediū mēsuratiōis nisi ꝓportionando sed mediū cōiūctiōis cōponēdo & mediū extremitatū cōtinuando.¶Potētia vegetatiua ē nutritiua ergo est vegetatiua mediū cōuersionis non intrat nisi ꝑ proportionem sed mediū coniūctionis cōiūgit ipsa tanq̄ supi⁹ & inferius & mediū extremitatū ipa in vnum continuat.

De nona distinctione q̄ est de Elementatiua.

Elemētatiua ē potētia ꝑ quā elemēta itrāt mixtionē:potētia ꝑ quā elemēta intrant mixtionē est elementatiua & ideo arguo sic.oīs elementatiua est cōpositiua elemētatorū:sed in ista rosa ē elemētatiua: ergo est ibi cōpositiua elemētatorū.In isto syllogismo nō intrat medium cōuersiōis eo ꝙ nō cōuertit principia syllogismi sed disponit ea vt mediū cōiūctiōis cōponat: istud mediū

mentata cum suis accidentibus sed in rosa est elementati-ua:ergo est ibi cõpositia elemẽtatorum & accidẽtiũ eorum. Medium autem conuersionis nõ intrat istum syllogismũ sed disponit terminos vt medium coniunctionis coniungat & istud disponit vt medium extremitatum continuet.

¶Elementatiua est potentia quæ componit elementata id qđ componit elemẽtata est potentia elemẽtatiua:& arguo sic.omnis potentia cõpositiua elementatorum est elementatiua:sed quædam potentia quæ est in lapide est compositiua elementati:ergo illa potentia lapidis est elementatiua In isto argumento non intrat mediũ cõuersionis nisi disponendo terminos vt p medium coniunctionis componãtur & medium coniũctionis disponit & per medium extremitatum continuantur.

¶Elementatiua est instrumentum in quo natura causat puncta, lineas,angulos: & figuras & motum & etiam appetitum & instinctum in subiecto in quo est:id qđ est istrumẽtum est quo natura causat pũcta, lineas & pđicta cuiusmodi est elementatiua.Et arguo sic.oĩs elementatiua causat pũcta lineas & figuras motum appetitum & instinctũ: sed in rosa est potentia quæ causat ista:cuiusmodi est prædicta:ergo est in ea elementatiua. In primo argumento nõ est medium conuersionis nisi disponendo ipsi medio cõiunctionis vt terminos ipsius argumenti componat:& mediũ istud disponit vt medium extremitatum principia syllogismi.

¶Elementatiua est potentia per quam elemẽtatum est plenũ:& ab oĩ vacuitate & ocyositate remotũ.Et hoc ẽ elemẽtatiua.Et arguo sic.omnis potentia elementatiua est id p qđ elemẽtatũ est plenũ & ab ipso remouetur vacuũ & ocyositas:sed in lapide est potentia per quam ipse plenus est & remotus a vacuo & ocyo:ergo in lapide est potentia elemẽtatiua.In isto argumẽto non ẽ medium cõuersiõis nisi dispo-

nendo terminos argumenti vt p medium cõiunctionis cõ ponatur.& istud mediũ cõiuctiõis disponit vt per mediũ extremitatum continuetur.

De decima dist.quę est de subiecto artificiato.

ARtificiũ est actus aiæ quę p ipsum agit in artibus liberalib⁹ & mechanicis.De medio aũt artificiato siue facto ab anima non intendimus concludere in hoc libro sed de medio naturali:vt exemplificauimus in octo dist.supradictis. Medium autem reale naturale est illud a quo aia accipit medium intentionale & ideo per id quod dictum est de tali medio potest artista acquirere sciẽtias & agere de medio intẽtionali & breuiter de hoc exemplum dabimus.Logicus facit istũ syllogismum. Omnis canis est latrabilis:cœleste sydus est canis:ergo latrabile. Per medium naturale cognoscitur istud sophisma eo ꝙ media sunt cõtraria:qm̃ mediũ mẽsuratiõis nõ coęquat:neq; mediũ cõiũctiõis cõponit:neq; mediũ extremitatũ cõtinuat.

¶In scientia iuris potest fieri iste syllogismus:omnis iustitia est essentia iuris:reddere vnicuiq; qđ suum est iustitia: ergo est essentia iuris.In isto syllogismo termini nõ coęquãtur quia medium mensurationis non intrat in ipsum:sed medium coniunctionis copulat:& extremitatũ cõtinuat: & sic verus est syllogismus per scientiam iuris.

¶Moralis facit istum syllogismum:omnis prudentia ẽ virtus:eligere bonum & euitare malum est prudentia:ergo ẽ virtus.In isto syllogismo nõ intrat mediũ mẽsurationis eo ꝙ non potest terminos coęquare:sed medium coniunctionis coniungit ipsos:& medium extremitatum continuat.

¶Omnis cura fit per cõtrarium:sed remouere febrem est cura:ergo fit per contrarium. Medium mensurationis nõ coæquat terminos:sed medium coniunctionis coniungit & medium extremitatum continuat ipsos.

¶Sicut autem diximus de medio intentionali in prędictis scientiis sic potest dici in aliis suo modo. Et quia anima iuuat se medio reali ad cognoscendum intentionale: ideo ista scientia valde est vtilis & generalis ad alias scientias.

¶Ad laudem & honorẽ domini nostri Iesu Christi & beatissimæ Mariæ semper virginis matris eius finiuit Raymũdus istum librum Parrhisii anno. MCCC. X. incarnatiõis domini nostri Iesu Christi. Mense Iulio.

Impressit autem Ascensius tertio nonas Aprilis. M. D. XVIII.